

MUISTIO Selkämeri –ryhmä 8. kokous

Aika: Tiistai 17.03.2009 kello 09.30 – 14.15
Paikka: Ravintola Laitakarin Messi, Luvia

1. Avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Kokoukseen osallistui 19 henkilöä.

2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

3. Septiasemaverkoston kehittäminen Selkämerellä

Lassi Liippo Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta esitteli aluksi septiasioihin liittyvää valtakunnallista kehittämistoimintaa sekä asemien rakentamisen rahoitusmahdollisuuksia. Aija Bäckström Pidä Saaristo Siistinä ry:stä puolestaan kertoi yhdistyksen toiminnasta sekä septiasemaverkoston nykytilanteesta Selkämerellä. Esitykset ovat muistion liitteinä 1-2.

Todettiin, että valtakunnallisen septiasian työryhmän toimikausi on päättymässä tänä keväänä ja työryhmältä odotetaan ehdotusta siitä, kuinka verkostoa tullaan jatkossa kehittämään. Tällä hetkellä yhden septiaseman rakentamisen kustannukset ovat keskimäärin noin 10 000 euroa. Asemien rakentamiseen on ollut vuodesta 2002 alkaen mahdollista hakea alueellisesta ympäristökeskuksesta **vesihuoltoavustusta, mutta Satakunnasta avustusta on tähän mennessä haettu ainoastaan kolmelle kohteelle**. Tuen osuus kokonaiskustannuksista vaihtelee harkinnanvaraisesti 20-60% välillä. Lisäksi ympäristöministeriöllä on erillisrahoitusta verkoston kehittämiseen sellaisissa kohteissa, joissa vesihuoltoavustuksen käyttäminen ei ole mahdollista (esim. ulkosaariston kohteet). Varsinais-Suomessa myös TE-keskus on rahoittanut septipalveluiden parantamista osana laajempaa Nauvon vierasvenesataman kehittämishanketta.

Septiasemaverkoston nykytilaa on selvitetty vuosina 2003 ja 2004 julkaistuissa selvityksissä (Löfgren & Bäckström 2003: Veneiden käymäläjätteen tyhjennysverkoston kehittäminen – Suomen ympäristökeskuksen moniste 285 ja Air-lx ympäristö Oy 2004: Septiasemaverkoston suunnittelu Lounais-Suomen ympäristökeskuksen alueella). Alueellisen selvityksen yhteydessä kartoitettiin myös septipalveluja tarvitsevien veneiden määrää. Selkämeren alueella liikkuvien veneiden määrä on kerättyjen tietojen perusteella pieni. Arvion paikkaansapitävyydestä keskusteltiin ja arviota pidettiin alimitoitettuna.

Septilaitteita on Selkämerellä Suomen muihin merialueisiin verrattuna kaikkein vähiten, 5-6 kappaletta (Rauman Poroholma ja Syväraumanlahti, Laitakari, Reposaaari ja Merikarvia). Laitteiden tämän hetkisestä käytöstä ja hoidosta ei kaikilta osin ole tarkkaa tietoa. **Selkämeren alueen septiverkostoa olisi tarpeen laajentaa**. Laitteita tarvittaisiin erityisesti kotisatamiin, joiden kehittämiseen on mahdollista hakea myös vesihuoltoavustusta (YM:n erillismäärärahaa ei voida hyödyntää näissä tapauksissa). Todettiin, että myös **satamien kehittämissuunnitelmissa tulisi huomioida septiasiat**.

Ruotsissa septiasemaverkostoa ei ole tähän mennessä ollut lainkaan. Tilanne on kuitenkin muuttumassa ja lainsäädäntö uudistumassa siten, ettei käymäläjätevesiä ole enää luvallista päästää vesistöön.

Pidä Saaristo Siistinä ry:ssä on noin 13 000 jäsentä, jotka jäsenmaksua vastaan voivat käyttää yhdistyksen tarjoamia palveluja, mm. jätehuoltoja ja septipalveluita. Yhdistyksen toiminta ei kuitenkaan ulotu Satakunnan rannikolle, vaikka se toimii lähes koko muulla rannikkoalueella.

4. Miljöbro – miljösamarbete över Bottenhavets vågor

Samu Numminen esitteli valmisteilla olevaa hankeideaa. Hankkeen suunnittelu käynnistyi joulukuussa Kokkolassa järjestetyn Botnia-Atlantica -alueen ympäristötoimijoiden tapaamisen yhteydessä, kun eri osapuolia kiinnostavista aihepiireistä ja yhteistyön aloittamisesta päästiin ensimmäistä kertaa keskustelemaan yhdessä ruotsalaisten toimijoiden kanssa. Helmikuussa järjestettiin satakuntalaisten toimijoiden oma tapaaminen työn eteenpäin saattamiseksi.

Hankkeen mahdollisiksi teemoiksi ovat nousseet jätevedet, luonnonhoito ja kestävä matkailu. Jätevesien osalta tarkasteltavia osa-alueita voisivat olla mm. laitteiden toimivuudesta saadut kokemukset, potentiaalisten viemäröintialueiden kartoitus, viemäriverkostojen saneeraustarpeiden kartoittaminen, ympäristötietoisuuteen liittyvä toiminta ja septiasemaverkostoon liittyvät kysymykset. Tarkoituksena on hakea rahoitusta alkuvaiheessa yksivuotiselle verkostoitumishankkeelle, jonka yhteydessä valmistellaan useampivuotinen konkreettisiin toimiin tähtäävä jatkohanke.

Sundsvallissa järjestetään huhtikuun alussa Botnia-Atlantica –ohjelman konferenssi, jonka yhteydessä on tarkoitus tavata ruotsalaisia toimijoita ja jatkotyöstää hankeideaa heidän kanssaan eteenpäin.

Satakunta on Botnia-Atlantica –ohjelmassa mukana uutena alueena, joten ohjelman hankkeita on käynnistetty ja valmisteltavana vasta muutamia. Satakuntaliitto toteuttaa FYR-projektia, jonka tavoitteena on hanke-toiminnan aktivointi. Lisäksi hakemuksia on Satakunnan museolla, Perinnelaivayhdistys Ihanalla sekä Satakunnan ammattikorkeakoululla ja Porin yliopistokeskuksella. Myös Satakuntaliitto ja Pohjanmaan liitto ovat käyneet keskusteluja yhteisestä hankkeesta.

Vesiensuojelun osalta yhteistyötä ruotsalaisten kanssa on vaikeuttanut maiden erilainen hallintorakenne. Ystävyysskaupunkitoiminta tarjoaa kontakteja ruotsalaisiin kuntiin, mutta Ruotsissa kuntasektorilla ei ole vesiensuojelussa samanlaista roolia kuin Suomessa, joten yhteistyökumppanit on etsittävä muista yhteyksistä. Vesistöjen rehevöityminen ei ole Ruotsissa saanut myöskään aivan samanlaista painoarvoa kuin Suomessa, jossa se koetaan suuremmaksi ongelmaksi.

5. Perinnelaivayhdistys Ihanan toiminta Selkämeren matkailullisessa kehittämisessä

Tapio Santala ja Heidi Helkiö-Mäkelä kertoivat Perinnelaivayhdistys Ihanan toiminnasta. Toiminta käynnistyi vuonna 2006 Kaljaasi Ihanan rakentamisella. Rakennusprojekti on tällä hetkellä puolessa välissä ja alus on tarkoitus laskea vesille 2010. Valmistumisensa jälkeen vuonna 2011 Ihanaa tullaan käyttämään mm. tilausristeilyihin ja nuorisopurjehduksiin Itämeren alueella.

Purjelaivaprojektin lisäksi yhdistyksellä on paljon muuta projektitoimintaa. Yhdistys on mukana Laitakarin alueen ja Selkämeren matkailun kehittämisessä ja toteuttaa itse hanketta "Purjelaiva matkailukohteena ja Selkämeriyhteistyö". Yhdistys järjestää myös nuorisoristeilyjä ja koulutuksia, kerää meriperinnettä ja toteuttaa näiden teemojen puitteissa kehittämishankkeita. Yhdistyksellä on perinnesatamakumppaneita Virosta, Ruotisista, Tanskasta ja Ahvenanmaalta ja se on mukana valtakunnallisen Suomen perinnepurjelaivat ry:n toiminnassa. Rahoitusta kerätään mm. EU-hankkeilla, kunnilta, yksityisiltä ja yrityksiltä, talkootoiminnalla, tuotemyynnillä ja erilaisia tapahtumia järjestämällä.

Perinnelaivayhdistyksen toimesta kevään aikana on valmistumassa myös www-portaali selkameri.fi. Sivustolle kerätään eri toimijoiden linkkejä ja sen on tarkoitus korvata aiemmin laadittu satavene.fi –sivusto, jonka päivitystä ei ole enää hoidettu. Satavene-sivuston sisältö päivitetään ja siirretään selkameri.fi –sivustolle. Portaaliin liitettäviä tietoja voi toimittaa yhdistyksen projektisihteerille Heidi Helkiö-Mäkelälle. Yhdistys ylläpitää sivustoa ainakin hankkeen päättymiseen asti, tämän jälkeisestä ylläpidosta ei toistaiseksi ole tietoa.

6. Luonnontieteellisen ympäristötutkimuksen koordinointi Satakunnassa

Sari Repka on aloittanut Turun yliopiston Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskuksessa tutkimuskoordinaattorina helmikuussa tehtävänänsä Satakunnan luonnontieteellisen ympäristötutkimuksen kehittäminen ja koordinointi. Hänen esityksensä aiheesta on muistion liitteenä 3.

7. Muuttuva Selkämeri –hankkeen tilanne

Hankkeen vetäjänä Pyhäjärvi-instituutissa aloittanut Mikko Toivola esitteli hankkeen tilannetta. Esitys on muistion liitteenä 4.

8. Kehittämishojelman hankkeiden edistäminen

Sihteeri pyysi kokouksen osallistujilta kehittämissohjelman toimenpidetaulukkaan täydennyksiä ja päivityksiä hankkeiden tilanteesta. Täydennyksiä voi toimittaa sähköpostitse myös kokouksen jälkeen. Todettiin, että tietyt kalalajit vaikuttavat hävinneen Selkämereltä – tästä aihepiiristä tarvittaisiin tutkimusta. Muuttuva Selkämeri –hankkeen yhteydessä tullaan kartoittamaan kalastoa, mutta laajemmallekin tutkimukselle on tarvetta.

Sihteeri esitteli vesistöhankeiden rahoitusmahdollisuuksia ja rahoitusvälineiden tämänhetkistä tilannetta perustuen mm. SATAVESI-ohjelman ja hankerahoittajien välisen palaverin sisältöön. Esitys on muistion liitteenä 5. Keskustelussa todettiin, että konkreettisia hankkeita tarvittaisiin enemmän, mutta rahoitusvälineet ovat suunnittelupainotteisia. Myös omarahoituksen hankkiminen mm. kunnilta on todettu monissa tapauksissa hankalaksi.

4. Ajankohtaista

SATAVESI-ohjelman kuulumiset

Minna Uusiniitty-Kivimäki kertoi SATAVESI-ohjelman ajankohtaisista asioista (liite 6).

Selkämeren teemavuoden tilanne

Pirjo Pihlainen kertoi teemavuoden tilanteesta ja jakoi materiaalia liittyen ajankohtaisiin tapahtumiin. Parhailaan on käynnissä muun muassa Selkämerivuoden yleisöluentosarja Tunne Meri yhteistyössä Porin työväenopiston kanssa. Selkämeri ja minä –lyhytelokuvahankkeessa tähän mennessä valmistuneita elokuvia esitetään 31.3. Porissa Finnkinnon teatterissa. Yleisöllä on tilaisuuksiin vapaa pääsy. Kesän kohokohtia tulevat olemaan Satakunta Senaatintorilla –tapahtuma kesäkuun alussa, Suomi Areenan keskustelu merihiekan nostosta sekä Merikarvian Selkämeripäivä 24.6. Tapahtumatarjontaa kootaan parhaillaan teemavuoden tapahtumakalenteriin.

Muuta

Satafood ry:n vetämänä on käynnistynyt **HAJATKO-hanke**, joka toteuttaa haja-asutuksen jätevesien käsittelyyn liittyvää neuvontaa koko Satakunnan alueella. Hanke järjestää muun muassa jätevesi-iltoja, neuvontapisteitä erilaisten tapahtumien yhteyteen, työnäytöksiä sekä tuottaa informaatiomateriaalia ja ylläpitää neuvontapuhelinta. Hankkeen painopisteinä ovat muun muassa jätevesiosuuskuntien perustamisen edistäminen sekä kuivakäymäläratkaisujen markkinointi. Hankkeeseen liittyvissä asioissa voi olla yhteydessä Katja Mäki-seen, yhteystiedot: www.satafood.net.

Huhtikuussa järjestetään myös **valtakunnallinen jätevesiviikko**, jonka aikana tiedotetaan aihepiiriin liittyviä asioista sekä järjestetään tapahtumia. Lounais-Suomen tapahtumatarjonnasta toimitetaan ryhmälle lisätietoa myöhemmin.

Teho-hankkeen ajankohtaisiin asioihin voi tutustua hankkeen verkkosivuilla www.ymparisto.fi/teho.

Syksyllä ryhmän edellisen kokouksen jälkeen ilmestyneessä Lounais-Suomen ympäristökeskuksen asiakaslehdessä **Ympäristöviestissä** on teemana Selkämeri. Lehteä voi tiedustella sihteeriltä ja nettiversioon voi tutustua osoitteessa www.ymparisto.fi/los/ajankohtaista.

9. Mahdolliset muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Seuraava kokous

Seuraava Selkämeri-ryhmän kokous pidetään **torstaina 12.11.2009**. Sitä ennen pyritään järjestämään **retki Porin saariston alueelle**. Retken ajankohdaksi sovittiin alustavasti **tiistai 2.6.2009**.

10. Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.15.

Muistion laati 24.4.2009
Minna Uusiniitty-Kivimäki

Liitteenä esitykset:

1. Lassi Liippo
2. Aija Bäckström
3. Sari Repka
4. Mikko Toivola
5. Rahoituskatsaus
6. Ajankohtaista SATAVESI 170309